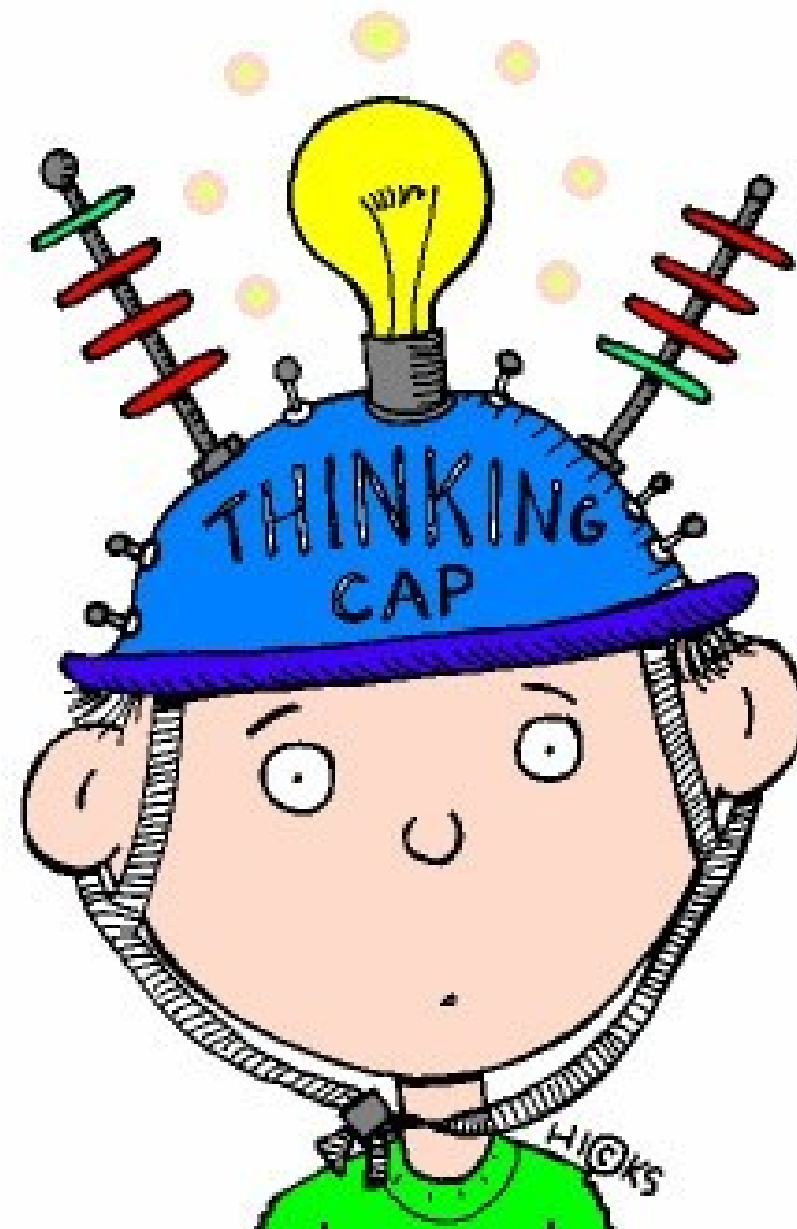


Metody a techniky výzkumu společenských věd

Logika a design empirického výzkumu

Mgr. Klára Smejkal, Ph.D.

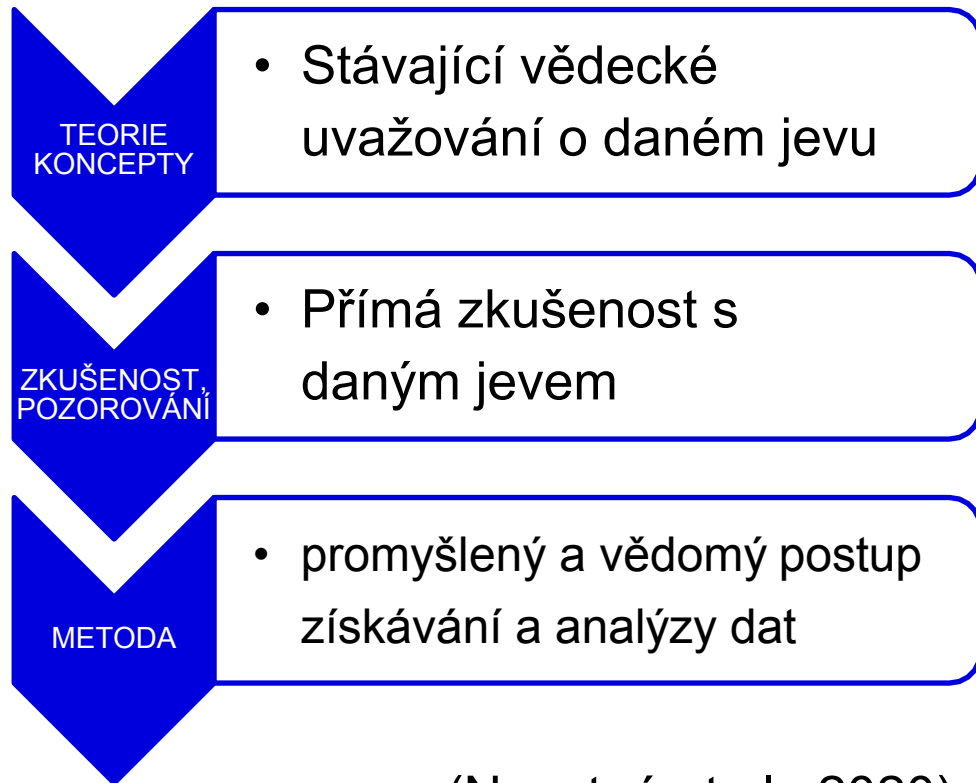
Katedra mediálních studií a žurnalistiky, FSS, MU



Opakování z minula



Empirický výzkum



(Novotná et al., 2020)

Výzkum: proces vytváření nových poznatků, systematická, organizovaná a naplánovaná činnost

Cílem výzkumu je poznání doposud neznámých nebo málo známých vlastností (parametrů světa, objektů, předmětů, procesů, fakt)

Empirický výzkum: „cesta k poznatkům pomocí systematické analýzy dat získaných nějakým metodologicky podloženým způsobem“ (Hendl, 2005: 37)

Typy empirického výzkumu

TYP VÝZKUMU	CHARAKTERISTIKA ZAMĚŘENÍ	CÍLOVÁ SKUPINA
Základní	vytváření základních poznatků a teoretického porozumění	vědci, studenti, vědecká komunita
Aplikovaný	praktické problémy a aplikace	oblast praxe, může vést k návrhu opatření, intervencí, programů
Evaluační	určení kvality zásahu	oblast praxe
Akční	řešení praktických problémů, usiluje o změnu stavu	oblast praxe
Kritický výzkum	osvětlení a změna sociálních nerovností	Společnost a jednotlivé skupiny v rámci společnosti

Skupinová aktivita



LOGIKA VÝZKUMU

	STÁVAJÍCÍ POZNÁNÍ	CÍL	OTÁZKA
Explorace	Velmi omezené nebo neexistuje	Získat počáteční porozumění tématu	Co se děje?
Deskripce	Nekompletní, nesystematické	Získat popis, kategorizovat/klasifikovat jev	Jak? Kdo? Kolik?
Explanace	Jev je již dobře popsán	Vysvětlit jev, ověřit teorii/hypotézu	Proč?
Interpretace	N/A	Poskytnout výklad interpretovaného objektu, praxe z nějaké hlediska, porozumět	Co to znamená?

CÍL VÝZKUMU

Vývoj konkrétní oblasti teorie nebo metodologie

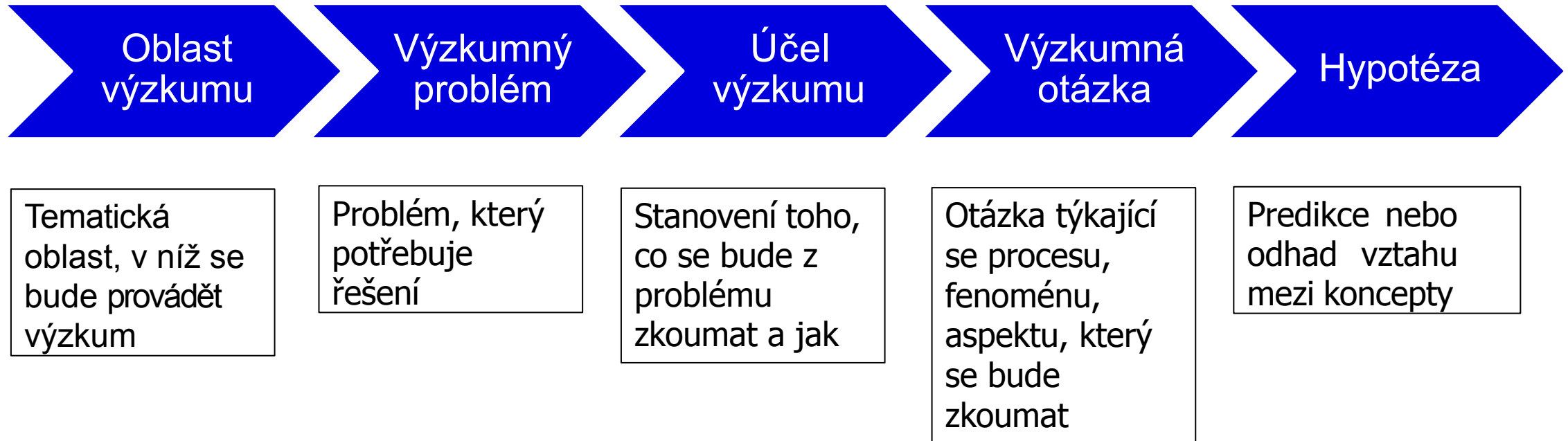
Shromažďování nového souboru informací nebo dat

Vývoj výzkumných metod nebo technik

Generování poznatků, porozumění problému, či konkrétnímu jevu

Opatření (ang. *policies*) a praxe v konkrétní oblasti

Od formulace výzkumného problému k formulaci hypotéz



Výzkumná otázka

- Překlápí výzkumný cíl do podoby otázky, na kterou má výzkum odpovědět
- Obsahuje základní pojmy, které charakterizují zkoumaný problém
- Odvozují se od ní zpravidla vedlejší výzkumné otázky, případně hypotézy
- Tři základní typy otázek:
 - Co?
 - Proč?
 - Jak?

Proces výzkumu a záznam o něm

OTÁZKA/PROBLÉM



ZKOUMAL TO UŽ NĚKDO? KTERÉ ASPEKTY? S JAKÝM ÚSPĚCHEM?



PODROBNĚJŠÍ OTÁZKY



HYPOTÉZY



ROZHODNUTÍ O DATECH



POZOROVÁNÍ (SBĚR DAT/ANALÝZA)



INTERPRETACE A DISKUZE

ÚVOD

Jakým problémem se zabývám?
Jaká bude logika výkladu a kam směřuje?
K jakému základnímu závěru jsem dospěl?

METODY

Jak jsem postupoval při řešení otázky?
Proč jsem se rozhodl pro takový postup?
Jaké výsledky se dá očekávat a proč?
Jaká data jsem použil?

VÝSLEDKY

Co jsem zjistil?
V čem se moje výsledky shodují/liší od již dostupných výsledků?

DISKUZE

Co mohlo ovlivnit mnou získané výsledky?
Co stále nevíme?

Metoda výzkumu, technika sběru dat, metoda analýzy

- Metody a techniky: kvantitativní, kvalitativní, smíšené
- **Metoda výzkumu:** širší koncept, který se vztahuje k celkovému přístupu nebo strategii (dotazníkový výzkum, experimentální výzkum, ...)
- **Technika sběru dat:** konkrétní nástroj nebo způsob, jakým jsou data shromažďována během výzkumu
- **Metoda analýzy:** způsob, jak jsou data analyzována

Příklad

- Metody a techniky: kvantitativní, kvalitativní, smíšené
- **Metoda výzkumu:**
 - Výzkum využívající kvantitativní přístup, konkrétně dotazníkový výzkum (survey)
- **Technika sběru dat:**
 - Dotazníkové šetření
- **Metoda analýzy:**
 - Statistická analýza, konkrétně regresní analýza

Kvantitativní a kvalitativní výzkumný přístup

Kvantitativní výzkum

Po vzoru PŘÍRODNÍCH věd

Zjišťování konceptů pomocí MĚŘENÍ

Cílem je odhalit vztah mezi proměnnými (kauzalita nebo korelace)

Vyhodnocení dat pomocí statistických metod (ověření hypotéz)

Typické metody: experiment, dotazníkové šetření, obsahová analýza, analýza sekundárních dat

Kvalitativní výzkum

Po vzoru HUMANITNÍCH věd

Proces hledání POROZUMĚNÍ pomocí interpretace
Cílem je zjistit, jak lidé chápou svět kolem sebe, proč jednají určitým způsobem a proč jejich chování vypadá tak, jak vypadá

~~Vyhodnocování dat pomocí kvalitativních metod, které vychází z různých tradic~~

Typické metody: kvalitativní analýza hloubkových rozhovorů, focus groups a textů, etnografické pozorování



Fabienne Doucet 🇫🇷

@bailabomba

My friend texted me this and I cannot stop laughing



2:58 PM · 10/16/21 · [Twitter for iPhone](#)

Kvantitativní a kvalitativní výzkumná strategie

	Kvantitativní výzkum	Kvalitativní výzkum
Účel výzkumu	deskripce/explanace	explorace/deskripce
Analytický postup	měření, statistická analýza	interpretace
Vztah teorie a výzkumu	potvrzení, falsifikace	teorie často vzniká
Konstrukce výzkumného souboru	Reprezentativní výběr	účelový výběr
Vztah výzkumníka k subjektu	odstup	těsný
Data	číselně vyjádřitelná	texty, významy
Proces	Postupný (plán, sběr dat, analýza)	Neustálé porovnávání a přehodnocování, od sběru dat přecházíme k vyhodnocování a zase zpět ke sběru
Povaha výsledků	objektivní	subjektivní

Smíšený výzkumný přístup

- Přístupy kvali a kvanti se spíše doplňují, než že by šly proti sobě (viz kriticko-realistické paradigma)
- Jedno může předcházet druhému a naopak
- V minulosti kvalitativní výzkum nebyl příliš uznáván, to se v posledních 30 letech výrazně změnilo
- Typy smíšených výzkumů:
 - **Míchání metod** – kvali-kvanti-kvali (metody nejsou silně integrovány, jsou spíše vedle sebe)
 - **Smíšený model** – míchání obou přístupů v rámci jednoho výzkumného designu – jeden typ dat, otázek, analýzy, ... doplňuje a ovlivňuje druhý (obě fáze výzkumu jsou propojené)



Výhody a nevýhody kvali a kvanti přístupu

Kvali přístup

- Přístupnější pro veřejnost
- Hlubší porozumění, má menší vzorek
- "zkreslený vzorek" - riziko, ale i výhoda
- Ne tak ustálené metody

Kvanti přístup

- Povrchovější porozumění, velký vzorek
- Když mám dobře vybraný vzorek, pravděpodobnost reprezentativnosti je vyšší

Kdy tedy využít kvali a kdy využít kvanti?

- **Cvičení:** rozdělte se do dvojic a
 - zkuste vymyslet, za jakých okolností by se dalo zadané téma zkoumat kvalitativně a za jakých kvantitativně.
 - Stejně tak zkuste popřemýšlet nad tím, jak by se daly oba výzkumy zintegrovat do jednoho
 - Následně vaše návrhy odprezentujte ostatním
 - Zkuste ke každému typu výzkumu navrhnout výzkumnou otázku

Shrnutí hodiny

- Xx
- Xx
- Xx
- Xx

Použitá literatura

Hendl, J. (1997). *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum.

Novotná, H., Špaček, O., Šťovíčková Jantulová, M. (Eds.). (2020). *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Praha: FHS UK

Sedláková, R. (2014). *Výzkum médií. Nejpoužívanější metody a techniky*. Grada